

Миомир ДАШИЋ*

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Професор др Иван Божић (1915–1977), Бокeљ, био је редовни члан Црногорске академије наука и умјетности од њеног оснивања (1973, 1976. године). Његова дјелатност у Академији, нажалост, трајала је релативно кратко, но и за то кратко вријеме он је својом научном активношћу оставио видног трага у раду ове највеће научне установе Црне Горе, као истакнути историчар медијевиста. Споменућу да је постхумно објављена његова обимна, дуго припремана књига: *Немирно Поморје XV века* (Београд, 1979), остале су и неке друге краће незавршене студије, као и исписи из архива. (У Историјском архиву у Котору чува се Божићев радни кабинет и са нешто хартија пренијет, по његовом завјештању, из наслијеђене очеве куће у Прчању.)

Рукопис Ивана Божића: *Нацрт збирке извора из историје Црне Горе у средњем вијеку* (стр. 52,5 куцаног текста на писаћој машини), аутор ове напомене открио је у склопу исписа грађе из Дубровачког архива која се налази у Архивском одјељењу Црногорске академије наука и умјетности. Божићев *Нацрт збирке извора* представља дио пројекта Одјељења друштвених наука Академије о коме се расправљало на савјетовању у Академији средином седамдесетих година 20. стољећа о изворима за историју Црне Горе почев, од оних из средњег вијека па до савременог доба. Тај драгоцен материјал – реферати – никада није објављен, не бар у цјелости. Неке од тих реферата са тог првог скупа – савјетовања о изворима, показивао ми је академик Димитрије Димо Вујовић, а међу њима и кратку верзију саопштења о средњовјековним изворима за историју Црне

* Академик Миомир Дашић, ЦАНУ

Горе академика Ивана Божића. Очигледно да је Божићев *Нацрт о збиркама извора за историју Црне Горе* у средњем вијеку настао послије тог савјетовања, на основу изведених закључака да би најприје требало систематски почети са обрадом збирки у VI наслова серије за раздобље до краја XV вијека. Наиме, Одјељење друштвених наука је ставило у задатак академику Божићу да осмисли пројекат за публикување грађе за средњовјековну историју Црне Горе, будући да је он био врстан специјалиста за раздобље од насељавања Јужних Словена – Срба до краја XV вијека. Академик Божић, научник великог замаха, свјестан да му се, због неизљечиве болести, ближи крај живота, прихватио је да и овај задатак што прије изврши. Упоредо са припремањем изабраних студија за књигу: *Немирно Поморје XV века*, саставио је и *Нацрт збирке извора за историју Црне Горе у средњем вијеку*. У ствари, он је сачинио програмски докуменат, елаборат, обиман, садржајан и прецизан о публикувању извора за средњовјековну историју Црне Горе.

Остаје нејасно, јер о томе нема писаног трага, кад је Академија дошла у посјед овог Божићевог текста – прије или послије његове смрти (Иван Божић је умро у августу 1977). ЦАНУ се, међутим, није побринула да објави Божићев елаборат од значаја за програмирање даљих задатака за истраживање и публикување извора за средњовјековну историју Црне Горе. Докуменат је остао затурен у архивалијама Академије све док му потписани, на основу информације архивисте Драгане Ковачевић, није ушао у траг и о њему на овај начин обавјештава научну и стручну јавност. Увјерен да Божићев програм – нацрт за издавање збирки извора за историју Црне Горе у средњем вијеку није изгубио на научној актуелности, предложио сам да се овај докуменат објави у *Гласнику ОДН*, што је на сједници Одјељења друштвених наука од 30. новембра 2010. године прихваћено.

Објављивањем овог документа – нацрта академика Ивана Божића, Академија, иако са закашњењем од три и по деценије, истовремено одаје научно признање свом врсном медиевисти. Његов план за објављивање збирки извора по серијама, увјерен сам, допринијеће размишљањима за унапређивање истраживачког рада на изворима о средњовјековној Црној Гори.